

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kibernetinio saugumo įvadas

Ketvirtosios pramonės revoliucijos iššūkiai

Safeguarding against Phishing in the age of 4th Industrial Revolution

www.cyberphish.eu

This project has been funded with support from the European Commission.

This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Mokymo tikslai

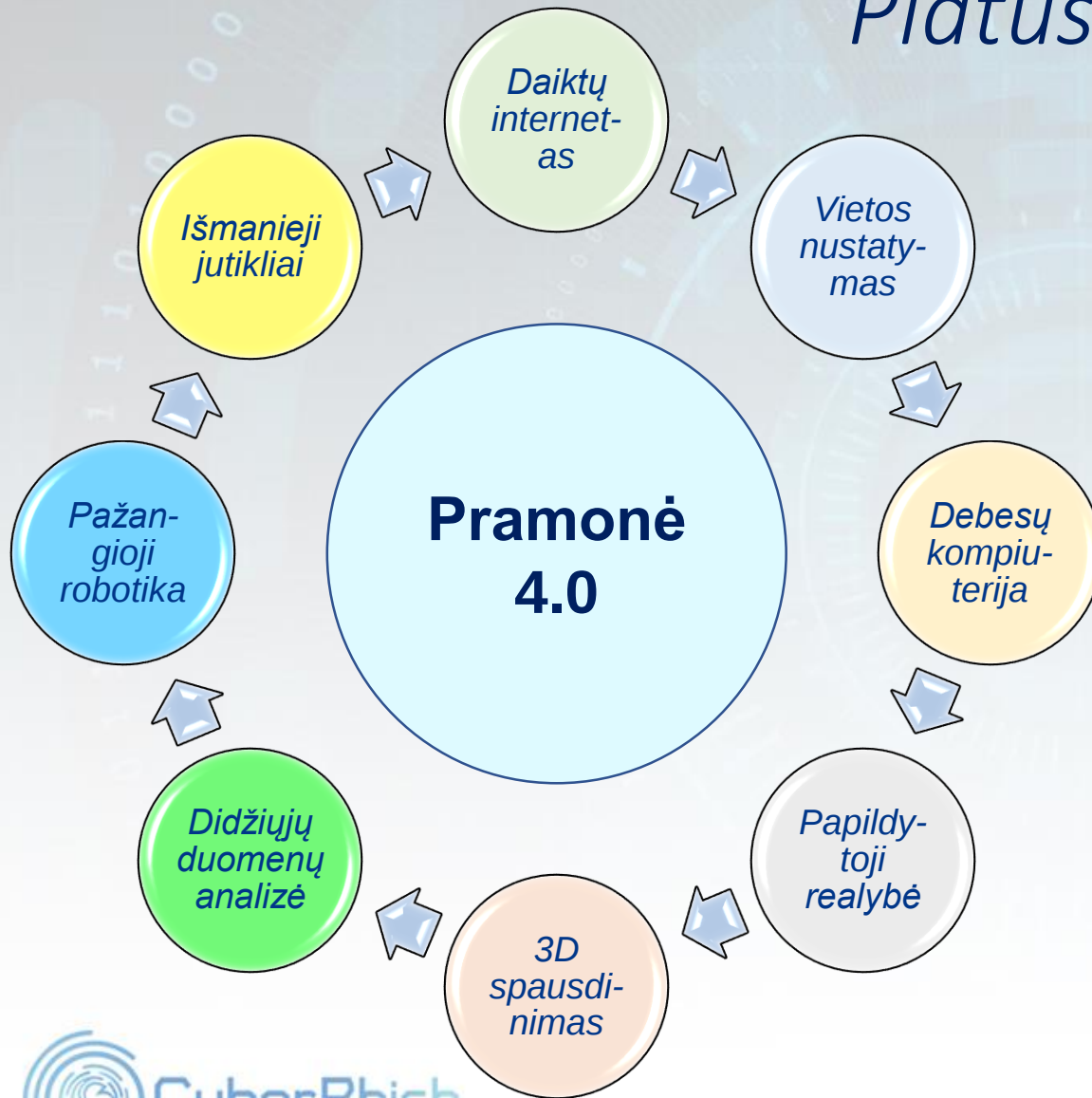
- Supažindinti su kibernetinio saugumo sąvoka ir iššūkiais, su kuriais susiduria įmonės.
- Įvardinti kibernetinių atakų iššūkius, su kuriais asmenys ir įmonės susiduria ketvirtosios pramonės revoliucijos amžiuje.

Studento darbo krūvis

Paskaitos	1,5 val.
Garso ir vaizdo medžiaga	1,5 val.
Panaudojimo atvejai	1,5 val.
Papildomi skaitiniai	4 val.
Pasiruošimas atsiskaitymui	1,5 val.

Platus technologijų naudojimas

Programinė įranga ir informacinės sistemos atlieka svarbų vaidmenį įvairiose žmogaus gyvenimo srityse.

Poreikis apsaugoti informaciją tampa ne galimybe, o būtinybe.

Kibernetinis saugumas

Dar kitaip žinomas kaip,
Kompiuterių saugumas, informacinių technologijų saugumas arba **IT saugumas**

Požiūris ir veiksmai, susiję su saugumo rizikos valdymo procesais, kurių laikosi organizacijos ir valstybės, siekdamos užtikrinti kibernetinėje erdvėje naudojamų duomenų ir turto konfidencialumą, vientisumą ir prieinamumą. Ši sąvoka apima gaires, politiką ir apsaugos priemonių, technologijų, priemonių ir mokymų rinkinius, siekiant užtikrinti geriausią kibernetinės aplinkos ir jos naudotojų būklės apsaugą.

[Schatz et al. 2017]

Turinys

- Verslo iššūkiai
- Kibernetinio saugumo atakų augimas
- Technologijų naudojimas ir saugumo iššūkiai
 - Daiktų internetas
 - Debesų kompiuterija
 - Išmanioji infrastruktūra
 - Išmanieji namai
 - Blokų grandinės technologija
 - Didieji duomenys
- Didėjančių grėsmių iššūkis
- Nacionalinės valstybės grėsmės

Verslo iššūkiai

- Skaitmeninė transformacija
- Debesys
- Atitiktys
- Automatizacija
- Daiktų internetas
- Integracija ir atnaujinimai
- Dirbtinis intelektas ir mašininis mokymas

- Nuotolinio darbo pagalba •
- Duomenų valdymas •
- Dėmesys mobilumui •
- Socialinė žiniasklaida •
- Projektų valdymas •
- Infrastruktūros pokyčiai •
- Techninių mokymų trūkumas •

Verslo iššūkiai

- Skaitmeninė transformacija
- Debesys
- Atitiktys
- Automatizacija
- Daiktų internetas
- Integracija ir atitiktis
- Dirbtinis intelektas
- Mašininis mokymasis

- Nuotolinio darbo pagalba
- Duomenų valdymas
- Esys mobilumui
- Žiniasklaida
- Projektų valdymas
- Pokyčiai
- Trūkumas

Trečiųjų šalių rizika – rizika, kylanti dėl organizacijos ryšių su išorės šalimis, teikiančiomis su verslu susijusias prekes ar paslaugas.

- *Reguliavimo / atitikties rizika*
- *Finansinė rizika*
- *Veiklos rizika*
- *Reputacijos rizika*
- *Strateginė rizika*

<https://hyperproof.io/resource/author/hyperproof-team/>

Verslo iššūkiai

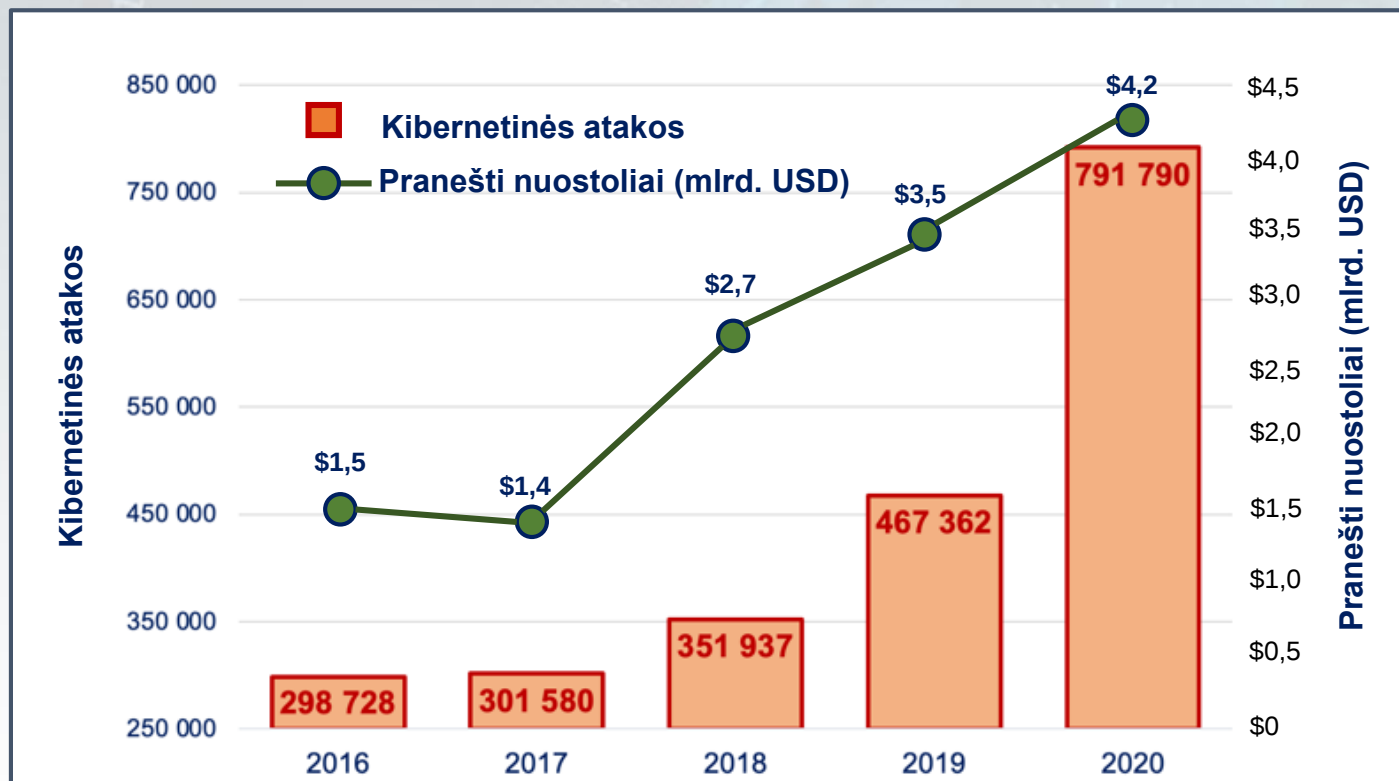
- Skaitmeninė transformacija
- Debesys
- Atitiktys
- Automatizacija
- Daiktų internetas
- Integracija ir atnaujinimai
- Dirbtinis intelektas
- Mašininis mokymasis

- Nuotolinio darbo pagalba
- Duomenų valdymas
- Dėmesys mobilumui
- Socialinė žiniasklaida
- Projektų valdymas
- Infrastruktūros pokyčiai
- Rūkumas

Informacijos saugumas

Kibernetinių atakų augimas

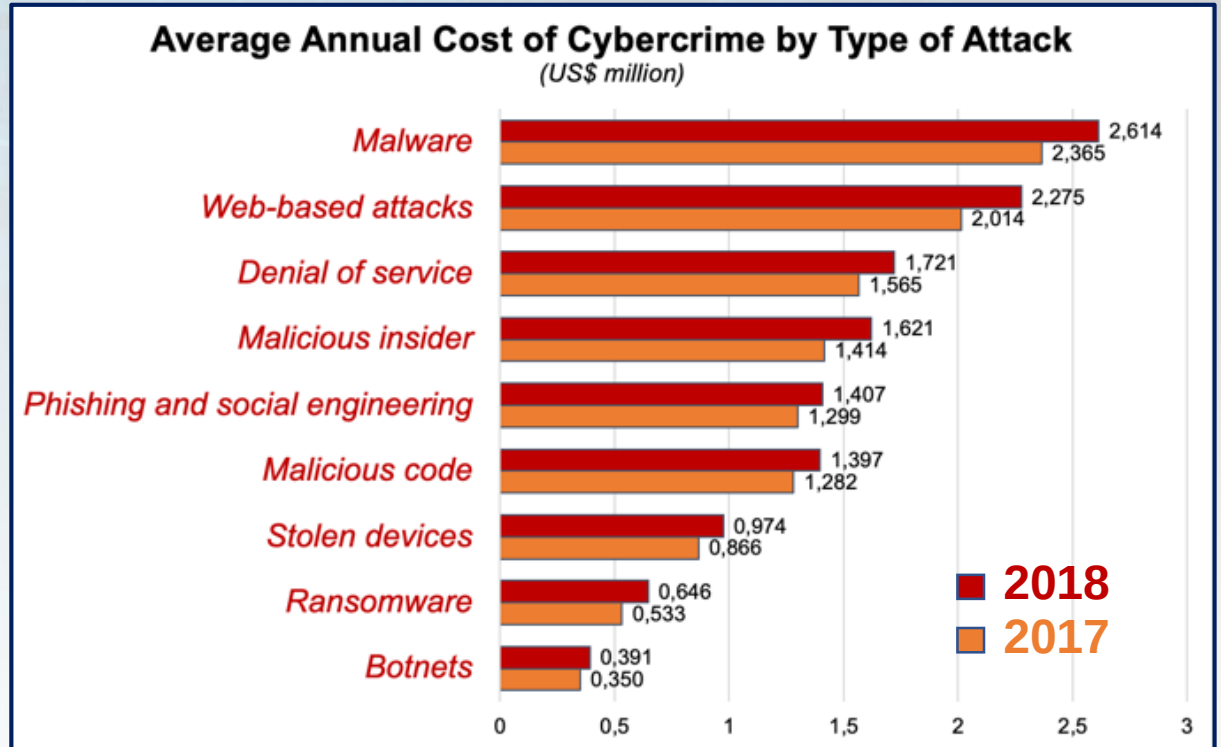
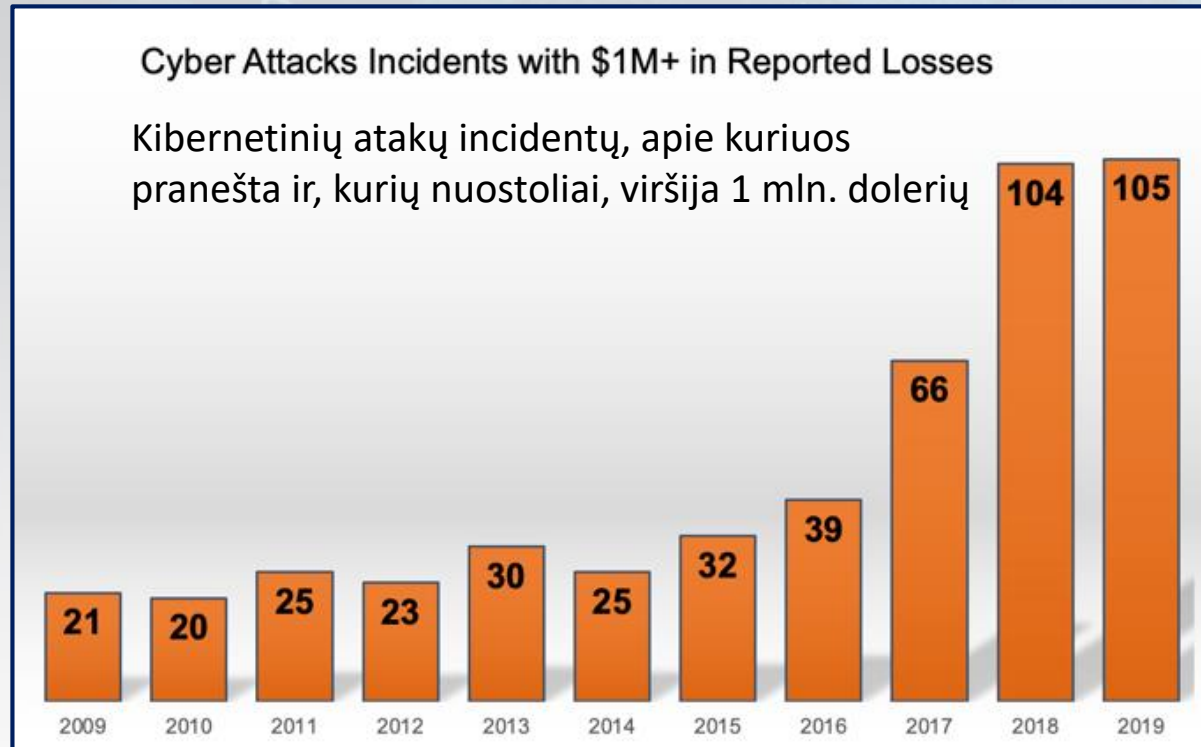
- Taikomasi į žmones
- Atliekami namų darbai (pasiruošimas atakai)
- Tai yra skaičių žaidimas
- Sukčiai nuolat tobulėja
- Nusikaltėliai parduoda pavogtą informaciją
- Kantrybė ir atkaklumas atsiperka
- Nusikaltėliai gali veikti iš bet kurios vietos

<https://www.iii.org/fact-statistic/facts-statistics-identity-theft-and-cybercrime>

<https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2019/12/23/seven-reasons-for-cybercrimes-meteoric-growth/?sh=17cfbc8c5fa2>

Kibernetinių atakų kaina

Vidutinės metinės kibernetinių nusikaltimų išlaidos pagal atakos rūšį

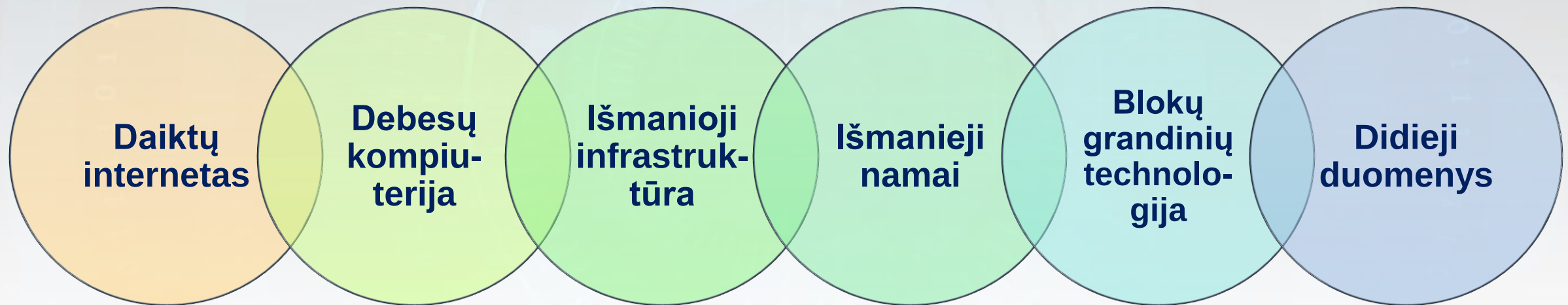
Per pastarąjį dešimtmetį – **490** reikšmingų kibernetinių incidentų

2018 viso = **13** mln. USD

<https://sectigostore.com/blog/42-cyber-attack-statistics-by-year-a-look-at-the-last-decade/>

<https://www.digitalmarketingcommunity.com/researches/ninth-annual-cost-of-cybercrime-research-2019/>

Platus mobiliųjų technologijų naudojimas

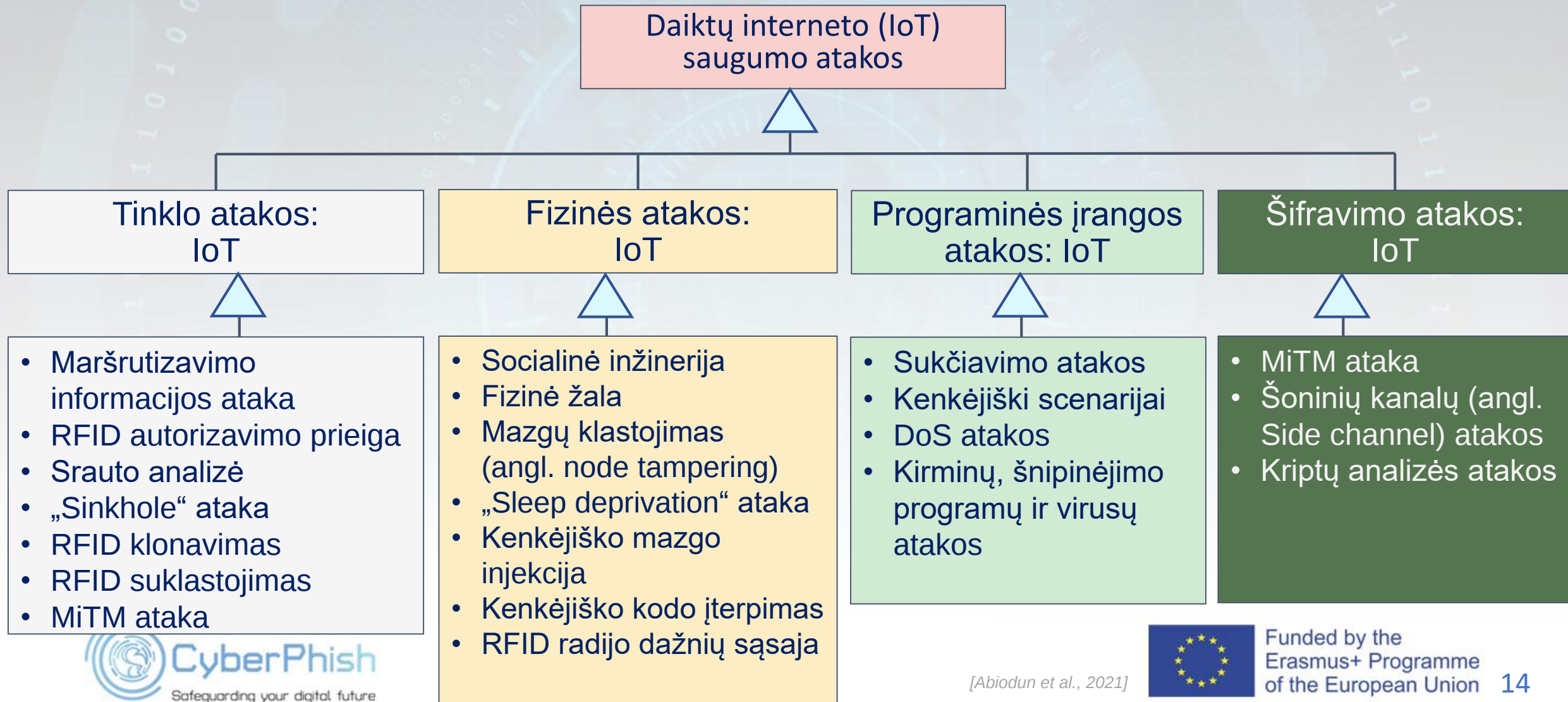
Daiktų internetas

Daiktų internetas (IoT) apibūdina fizinių objektų, kuriuose įmontuoti jutikliai, programinė įranga ir kitos technologijos, tinklą, skirtą sujungti ir keistis duomenimis su kitais prietaisais ir sistemomis internetu

- *Daiktai, t. y. technologijos, prietaisai, objektai, gyvūnai ar žmonės.*
- *Ryšių tinklai, jungiantys įrenginį*
- *Kompiuterių tinklai per duomenų srautą iš interneto į įrenginį*

Metai	Pasaulio gyventojų skaičius (milijonais)	IoT prijungti įrenginiai (milijardais)	Santykis
2003	6,3	0,5	0,08
2010	6,8	12,5	1,84
2015	7,2	25	3,47
2020	7,6	50	6,58

Daiktų internetas

Debesų kompiuterija

Nešiojamieji kompiuteriai

Serveriai

Telefonai

PROGRAMINĖ ĮRANGA

Stebėjimas Bendradarbiavimas Finansai
Turinys Komunikavimas

PLATFORMA

Tapatybė Eilė
Objektų saugykla Vykdomo laikas Duomenų bazė

INFRASTRUKTURA

Skaičiavimai Tinklas
Blokų saugykla

Kompiuteriai

Planšetiniai kompiuteriai

Debesų kompiuterija

Nešiojamieji kompiuteriai

Serveriai

Telefonai

*Piktnaudžiavimas ir netinkamas
naudojimasis debesų kompiuterija*

Sąsajos ir nesaugi API

Vidinės grėsmės

Problemos, kylančios dėl bendrinamų technologijų

Informacijos praradimas arba nutekėjimas

Sesijos ar paslaugos užgrobimas

Rizika dėl žinių trūkumo

Kompiuteriai

**Planšetiniai
kompiuteriai**

Išmaniosios sistemos

SUVOKIMO SLUOKSNIS

Jutikliai

Rega

*Padėties
nustatymas*

*Paleidimas /
iniciavimas*

TINKLO SLUOKSNIS

*Transporto
priemonėje*

*Transporto priemonė į
transporto priemonę*

*Transporto
priemonė į
infrastruktūrą*

TAIKYMO SLUOKSNIS

*Kompiuterija /
serveris*

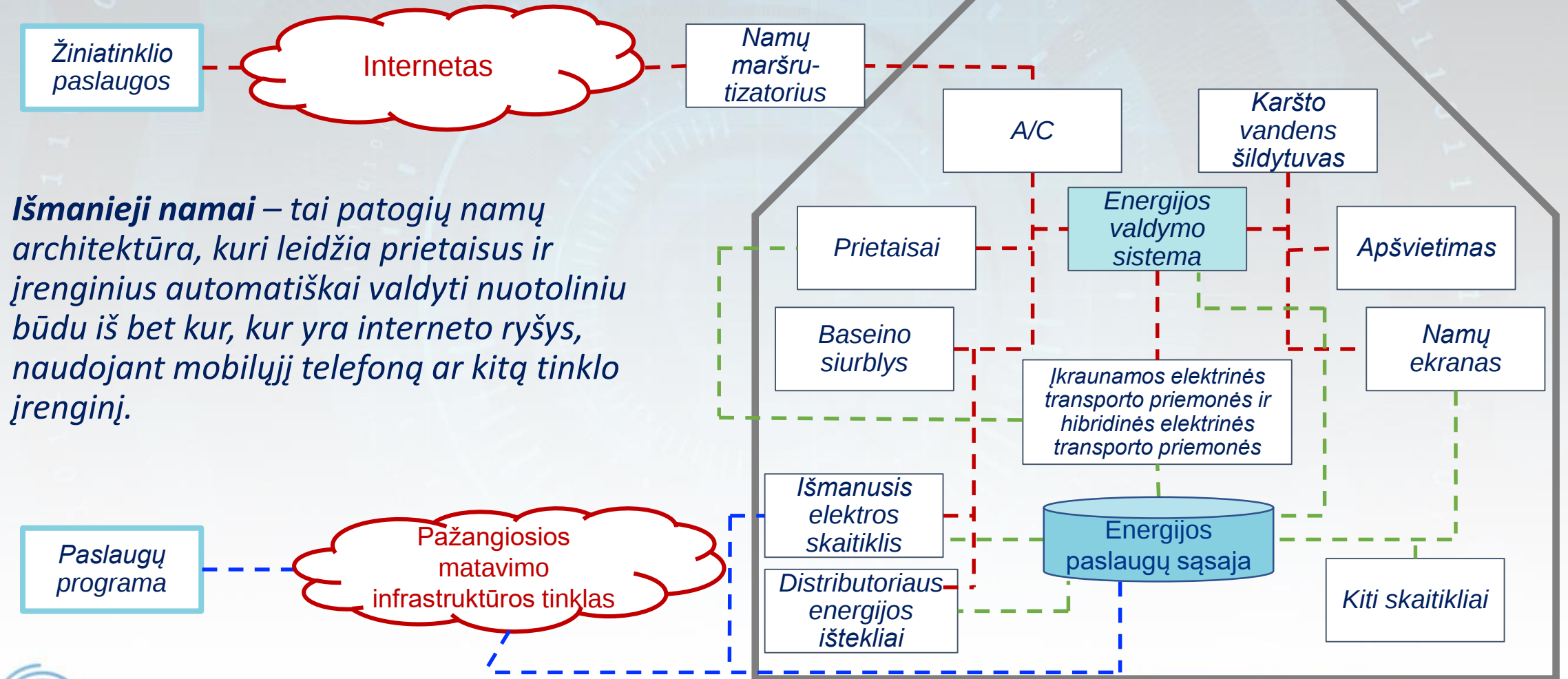
*Duomenų
saugojimas*

Žmogus

	SAUGUMO GRĖSMĖS					
<i>Sistemų turtas</i>	<i>Apsimetinėjimas kitu Spoofing</i>	<i>Klastojimas Tampering</i>	<i>Išsižadėjimas Repudiation</i>	<i>Informacijos atskleidimas Information disclosure</i>	<i>Paslaugos ribojimas Denial of service</i>	<i>Privilegijų suteikimas Elevation of privileges</i>
Jutimo, padėties nustatymo, regos technologijos	Apsimetinėjimas kitu, Mazgo apsimetinėjimas, Iliuzija, Pakartojimas, Apgaulingų pranešimų siuntimas, Maskavimas	Klastotės, Manipuliavimas duomenimis, Klastojimas, Rodmenų klastojimas, Žinutės injekcija	Apgaulingas pranešimas	Išsaugotos atakos, Slaptas duomenų stebėjimas	pranešimų prisotinimas, Slopinimas, Paslaugų ribojimas (DoS), Sistemos sutrikdymas	„Užpakalinės durys“, Neteisėta prieiga, Privilegijos suteikimas, Nuotolinis ECU atnaujinimas
Transporto priemonėje esantis tinklas, Transporto priemonė - transporto priemonei (V2V), Transporto priemonė - infrastruktūrai (V2I)	„Sybil“, Apsimetinėjimas kitu, Pakartojimo ataka, Maskavimas, Pirštų atspaudai, „Wormhole“, Maskuojamoji ataka, Apsimetimo ataka	Laiko atakos, Injekcijos, Manipuliavimas, Maršrutizavimo manipuliacijos, Klastojimas, Padirbinėjimas, Kenkėjiškas atnaujinimas	Apgaulingi pranešimai, Nesąžiningas atmetimas, Įvykių atsekamumo praradimas	Informacijos atskleidimas, MiTM, ID atskleidimas, Buvimo vietos sekimas, Žinučių perėmimas, Informacijos atskleidimas	DoS/DDoS, šlamštas, Trukdymas, Dirbtinis srauto sudarymas, Pranešimų slopinimas, Kanalo trukdžiai, „Black hole“	Kenkėjiška programinė įranga, „Brute Force“, Kontrolės gavimas, Socialinė inžinerija, Loginės atakos, Netesėta prieiga, Sesijos užgrobimas
Taikomųjų programų serveris, Kraštinis duomenų centras, Žmogus	Apsimetinėjimas kitu, „Sybil“, Iliuzijos ataka	Kenkėjiškas atnaujinimas	--	Buvimo vietos sekimas, Slaptas duomenų stebėjimas, Privačių duomenų nutekėjimas	Paslaugos ribojimas	„Jail-breaking OS“, Socialinė inžinerija, „Roque data-center“, Kenkėjiška programinė įranga

Saugumo iššūkiai

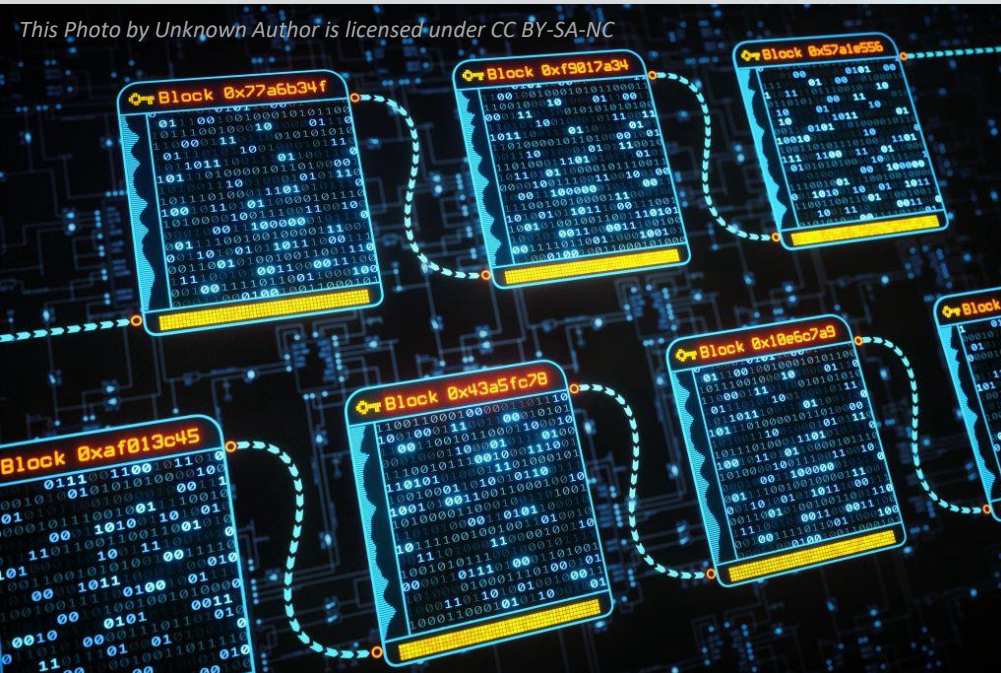
Išmaniojo namo sistemos

Išmaniojo namo sistemos

Scenarijus	Galima grėsmė (N – tinklo sritis, SH – išmaniųjų namų konceptas)	Pažeistas saugumo kriterijus
AS1: Atakos, keliančios grėsmę sėkmingam prietaiso energijos suvartojimo ataskaitų teikimui	Pasiklausymas (N), Duomenų srauto analizė (N), Pranešimų keitimas (N), Pakartotinė ataka (N), Apsimetimas energijos valdymo sistema (SH)	Konfidencialumas, vientisumas, autentiškumas
AS2: Atakos, nukreiptos į energijos importo/eksporto signalus, į energijos paslaugų sąsają arba namų tinklą	Išsižadėjimas (N), Pranešimo pakeitimas (N), Pakartotinė ataka (N)	Neišsižadėjimas, vientisumas, autentiškumas
AS3: Fizinis poveikis skaitikliui, rodmenų atsukimas arba pašalinimas	Apskaitos prietaiso falsifikavimas/atsukimas, skaitiklio pašalinimas (SH), neteisėtas programinės įrangos keitimas/atnaujinimas (SH)	Autentiškumo nustatymas, vientisumas
AS4: Atakos, nukreiptos į nuotolinį namų stebėjimą ir valdymą	Apsimetimas klientu (N), Apsimetimas įrenginiu (SH), Pranešimų keitimas (N), Pakartotinė ataka (N), Atkūrimas (N), Išsižadėjimas (N)	Vientisumas, neišsižadėjimas, autentiškumas
AS5: Atakos, nukreiptos į energijos vartojimo duomenų užklausas	Apsimetimas klientu (N), Duomenų stebėjimas (N), Perėmimas (N), Pranešimų keitimas (N)	Konfidencialumas, vientisumas, prieinamumas

Blokų grandinių technologija

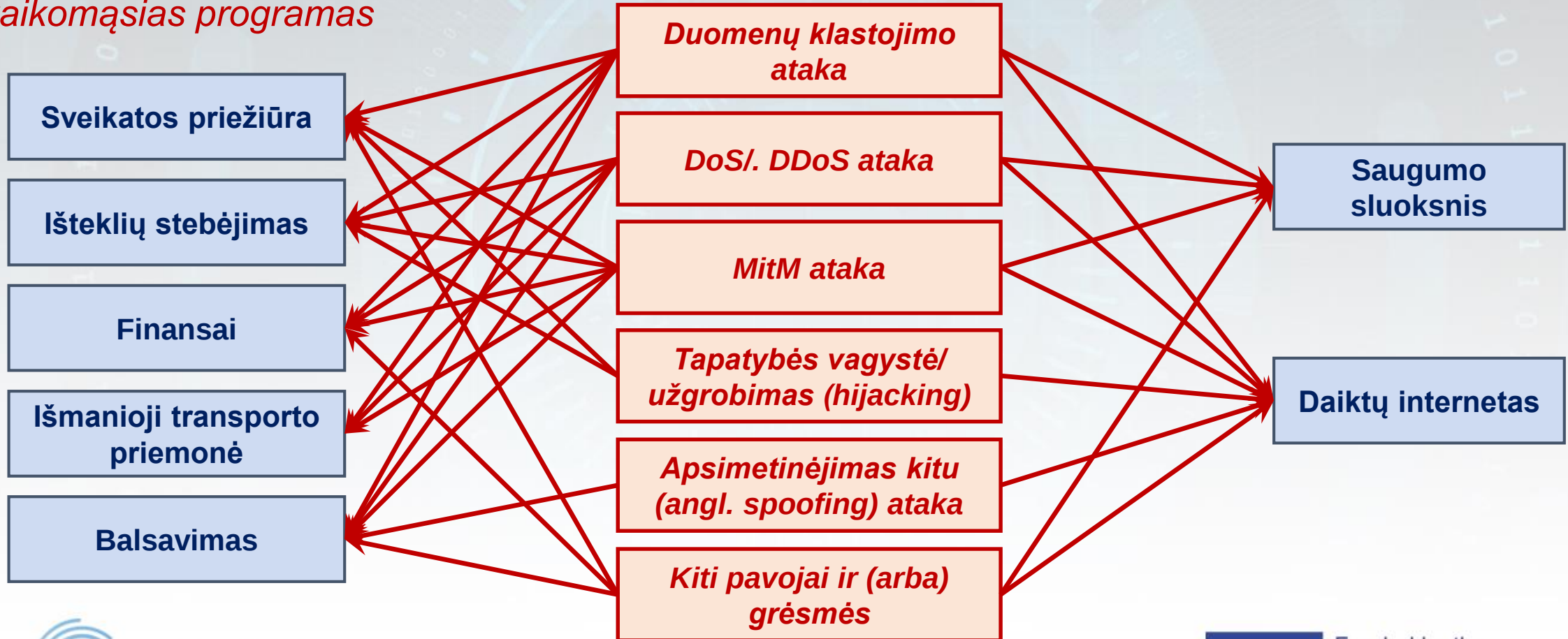
Blokų grandinė – tai paskirstyta nekintamos apskaitos knygos technologija, suteikianti galimybę saugoti aktualią apskaitos knygos versiją, kuri atnaujinama kiekvieną kartą patvirtinus naują sandorį.

[Lewis , 2015; Sato and Himura, 2018]

Blokų grandinių technologija

Saugumo rizikos įvairiose taikomųjų programų srityse mažinamos naudojant blokų grandinės taikomas programas

Taikymo sritys

Technologija

Blokų grandinių technologija

*Blokų grandinės
taikomųjų programų
saugumo rizika*

Didžiųjų duomenų ekosistema

ŽMOGUS

Verslas, informacija, socialiniai ir profesiniai reikalai

TECHNOLOGIJA

Programa, platforma, duomenų infrastruktūra

ĮRANGA

Erdvinė, HVAC, Energijos, Pagalbinė

APLINKA

Politinė, aplinkosauginė, socialinė, technologinė, teisinė

IŠŠŪKIAI

Sutikimo nebuvimas, socialinis piktnaudžiavimas žiniomis, neteisėta prieiga, duomenų perkrova, netinkama analizė, prieinamumas, tikslumas

Daugkartinis duomenų naudojimas, technologinės spragos, suderintas duomenų naudojimas, duomenys, savalaikiškumas, duomenų kilmė, įrenginių heterogeniškumas, prieinamumas, duomenų rinkimo valdymas ir perdavimas, duomenų tipai ir formatai, neišsamūs ir nenuoseklūs duomenys

Saugojimas ir apdorojimas
Skirtingi duomenų šaltiniai, prieinamumas

Valdymo, politikos, įstatymų trūkumas, organizacinis pasipriešinimas, duomenimis grindžiamos kultūros kūrimas

Didžiųjų duomenų ekosistema

ŽMOGUS

Verslas, informacija, socialiniai ir profesiniai reikalai

SPRENDIMAI

Naudotojo patvirtinimas, įgūdžiai, prieigos kontrolė, naudotojų mokymas, auditas, ryšių saugumas, grėsmių modeliavimas, rizikos vertinimas, duomenų klasifikavimas, duomenų privatumo išsaugojimas, privatumas socialiniuose tinkluose

TECHNOLOGIJA

Programa, platforma, duomenų infrastruktūra

Galutinio taško patvirtinimas ir šifravimas, saugios užklauskos, diferencinis privatumas, įterptųjų duomenų privatumas, saugus duomenų rinkimas, saugojimas ir transformavimas, mašininio mokymosi algoritmai, įsilaužimo atpažinimas, duomenų anonimizavimas

ĮRANGA

Erdvinė, HVAC, Energijos, Pagalbinė

Atsarginių duomenų kopijų kūrimo ir atkūrimo paskirstytieji šaltiniai
Užšifruotos antraštės informacijos saugojimas

APLINKA

Politinė, aplinkosauginė, socialinė, technologinė, teisinė

Valdymo ir teisinė parama

Investicijos į saugumą

Grynosios technologijų sutaupytos lėšos, 2019 (USD, mln.)

Saugumo žvalgyba ir dalijimasis grėsmėmis – dažniausiai naudojamos saugumo technologijos

<https://www.digitalmarketingcommunity.com/indicators/security-technologies-cost-saving-2019/>

Vidutinės investicijos (GBP) į kibernetinį saugumą 2019 m., pagal sektorius

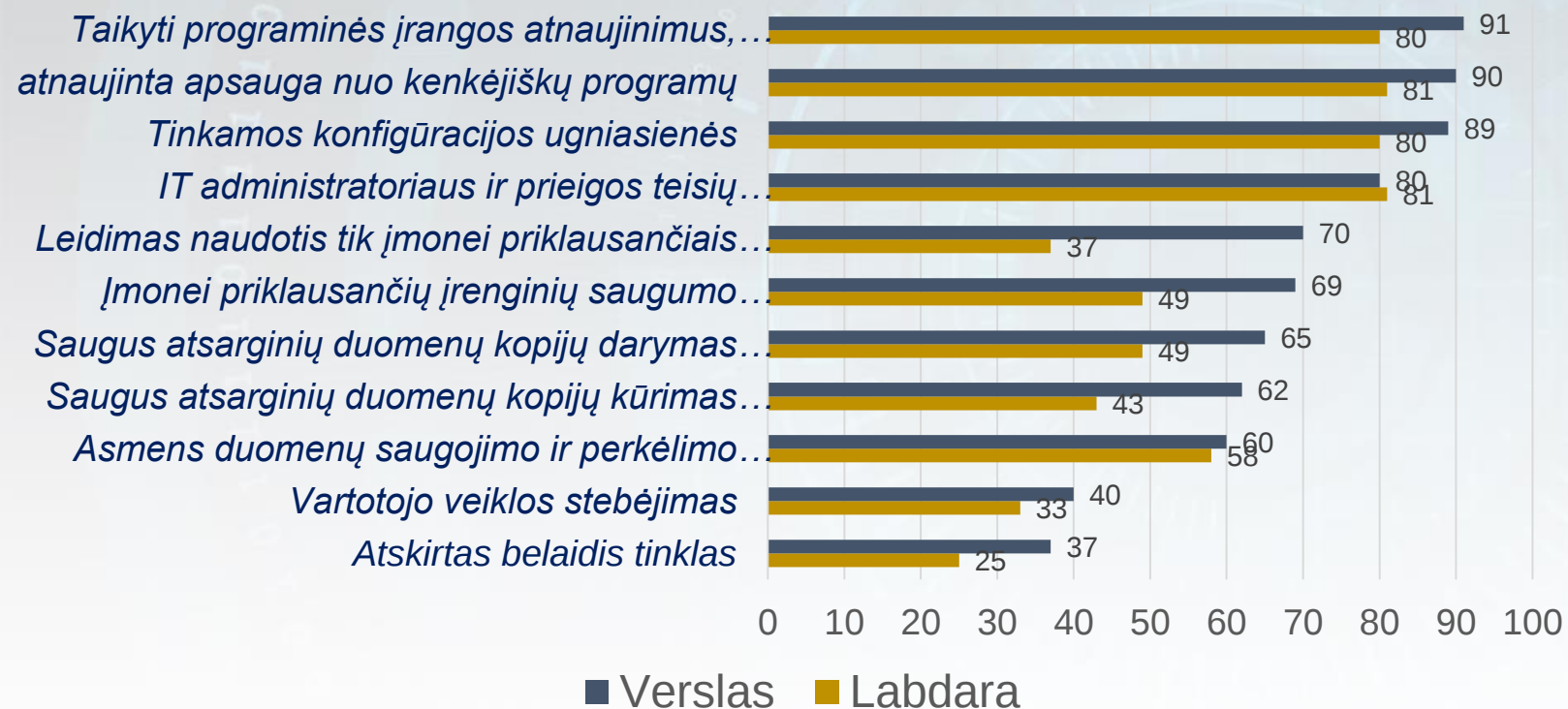

Finansai ir draudimas – pagrindiniai verslo sektoriai, investavę į kibernetinį saugumą

<https://www.digitalmarketingcommunity.com/indicators/cyber-security-investment-2019/>

Didėjančių grėsmių iššūkis

Naudojamos saugumo taisyklės ar kontrolės priemonės? (%)

- Neneigti, kad grėsmė egzistuoja, nes neigimo pasekmė bus nesėkmė
- Tikėtis, kad atsitiktiniai informacijos įsilaužimai bus labiau tikėtini nei piktavališkos atakos
- Imtis veiksmų nelaukiant, kol būsite užpulti arba kol nutekės informacija
- Nuosekliai taikyti politiką
- Spręsti kultūrinius klausimus įvairiais lygmenimis
- Subalansuoti investicijas į apsaugą nuo išorinių ir vidinių grėsmių
- Laikytis principo „mokymas, mokymas, mokymas“!

[Colwill, 2009]

<https://www.digitalmarketingcommunity.com/indicators/preventing-minimizing-cyber-security-2019/>

Nacionalinės valstybės grėsmės

- Kibernetinio šnipinėjimo taikiniai

- *pramonės sektoriai*
- *ypatingos svarbos ir strateginė infrastruktūra*
- *vyriausybinių subjektai*
- *geležinkeliai*
- *telekomunikacijų paslaugų teikėjai*
- *energetikos įmonės*
- *ligoninės*
- *bankai*

Kibernetinio
šnipinėjimo
motyvuoti duomenų
pažeidimai
20%

Kenkėjiški veikėjai,
susiję su
nacionalinėmis
valstybėmis
38%

Kibernetinio
šnipinėjimo
motyvuoti incidentai
11,2%

Kibernetinio
šnipinėjimo
incidentai, susiję su
sukčiavimu
63%

Nacionalinės valstybės grėsmės

- Kibernetinis šnipinėjimas orientuotas į
 - geopolitikos valdymą
 - valstybės ir komercinių paslapčių vagystes
 - intelektinės nuosavybės teisės vagystes
 - nuosavybės teise priklausančios informacijos strateginėse srityse vagystes
- 2019 metais *padaugėjo prieš ekonomiką nukreiptų kibernetinių atakų, kurias finansuoja nacionalinės valstybės, ir tikėtina, kad taip bus ir toliau.*
- Vis dažniau pasitaiko valstybių remiamų atakų prieš pramoninį daiktų internetą (IIoT) šiuose sektoriuose
 - komunalinės paslaugos
 - nafta ir gamtinės dujos
 - gamyba

Nacionalinės valstybės grėsmės

- Kibernetinis šnipinėjimas orientuotas į
 - geopolitikos valdymą
 - 2019 metais
 - padaugėjo prieš ekonomiką nukreiptų

- valstybės ir k
- intelektinės n
- nuosavybės i
- informacijos

Nustatyti svarbiausius organizacijos vaidmenis ir įvertinti šnipinėjimo riziką.

Sukurti saugumo politiką

Nustatyti įmonės praktiką, kaip bendrauti su darbuotojais ir juos mokyti

Sukurti vertinimo kriterijus (KPI), kad būtų galima palyginti veiklą

Sukurti svarbiausių taikomųjų programų paslaugų „baltąjį sąrašą“

Įvertinti pažeidžiamumą ir reguliariai atnaujinti programinę įrangą

Įgyvendinkite principą „būtina žinoti“, norint apibrėžti prieigos teises

Nustatyti turinio filtravimą visiems įeinantiems ir išeinantiems kanalams

This Photo by Unknown Author is licensed under CC BY-NC

CyberPhish

Safeguarding your digital future

ENISA Threat Landscape Report 2018, 2020

Funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Santrauka

- Verslo iššūkiai
- Kibernetinio saugumo atakų augimas
- Technologijų naudojimas ir saugumo iššūkiai
- Didėjančių grėsmių iššūkis
- Nacionalinės valstybės keliamos grėsmės

Užduotys

Aptarkite, koks yra antras pagal dydį verslo iššūkis (žinoma, po informacijos saugumo).

Kokia, jūsų nuomone, yra pavojingiausia saugumo grėsmė / ataka?

Ar kasdieniame gyvenime naudojate kokias nors (mobiliąsias) technologijas? Kokias? Ar jos yra apsaugotos?

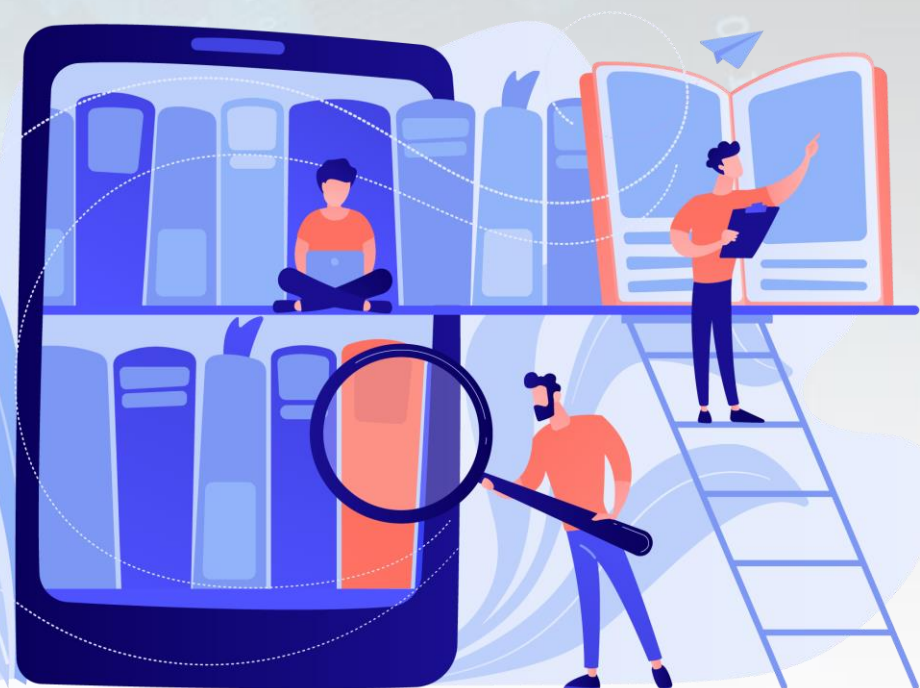
Ar žinote arba esate skaitę apie kokią nors grėsmę, susijusią su nacionalinėmis valstybėmis?
Ar galėtumėte apie ją papasakoti ir paaiškinti, kas tai yra?

Papildomi skaitiniai

Medžiaga, naudota rengiant šią pateiktį

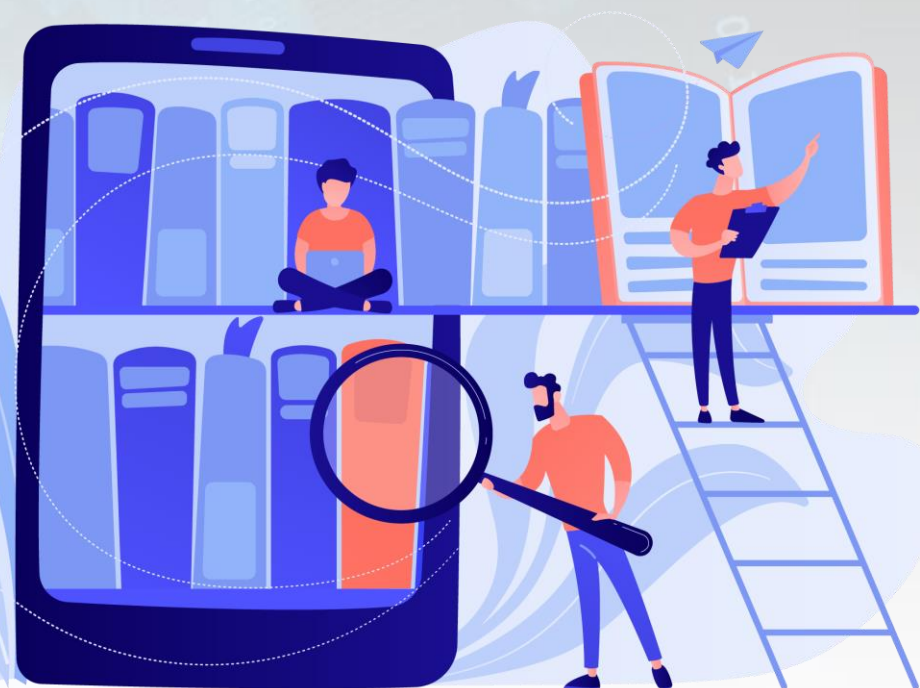
- **Abiodun O. I. A., Abiodun E. O., Alawida M., Alkhawaldeh R. S., Arshad H.,** (2021). A Review on the Security of the Internet of Things: Challenges and Solutions. *Wireless Personal Communications* 119:2603–2637 <https://doi.org/10.1007/s11277-021-08348-9>
- **Affia A-a. O., Matulevičius R., Nolte A.** (2019): Security Risk Management in Cooperative Intelligent Transportation Systems: A Systematic Literature Review. *Panetto H. et al. (eds.), LNCS 11877, CoopIS 2019, Springer*
- **Anwar M. J. Gill A. Q., Hussain F. K., Imran M.** (2021), Secure big data ecosystem architecture: challenges and solutions. *J Wireless Com Network* 2021:130 <https://doi.org/10.1186/s13638-021-01996-2>
- **Colwill C.** (2009) Human factors in information security: The insider threat e Who can you trust these days? *Information Security Technical Report* 14,186-196
- **Iqbal, M., Matulevičius, R.** (2019) Blockchain-Based Application Security Risks: A Systematic Literature Review, *Proceedings of CAiSE 2019 International Workshops, 2019 Workshop, LNBIP 349, 176-188*
- **Komninos N., Philippou E., Pitsillides A.** (2014). Survey in Smart Grid and Smart Home Security: Issues, Challenges and Countermeasures, *IEEE Communication Surveys & Tutorials*, 16(4)

Papildomi skaitiniai

Medžiaga, naudota rengiant šią pateiktį

- **Lewis, A.** (2015): Blockchain technology explained (2015). <http://www.blockchaintechnologies.com/blockchain-definition>
- **Orantes-Jimenez A.D., Aquirre E.** (2020): A Survey on Information Security in Cloud Computing, *Computacion y Sistemas* 24(2)
- **Perdomo R.** (2021): 15 Technology Challenges Business May Face in 2021, URL: <https://blog.systems-x.com/author/rubens-perdomo>
- **Sato, T., Himura, Y.** (2018): Smart-contract based system operations for permissioned blockchain. *NTMS 2018*, vol., 1–6
- **Schatz, D., Bashroush, R., Wall, J.** (2017). Towards a More Representative Definition of Cyber Security. *Journal of Digital Forensics, Security and Law*. 12 (2).
- **Tahirkheli, A.I.; Shiraz, M.; Hayat, B.; Idrees, M.; Sajid, A.; Ullah, R.; Ayub, N.; Kim, K.-I. A.** (2021). Survey on Modern Cloud Computing Security over Smart City Networks: Threats, Vulnerabilities, Consequences, Countermeasures, and Challenges. *Electronics* 2021,10,1811. <https://doi.org/10.3390/electronics10151811>

Trumpi vaizdo įrašai

- Verslo technologijų tendencijos (EN)
<https://youtu.be/DOAnYtqhXBU>
- Daiktų interneto saugumas (EN)
<https://youtu.be/IQkRscixagM>
- Debesų kibernetinis saugumas (EN)
<https://youtu.be/k2684fuzHLs>
- Įsilaužimas į jūsų namus (EN)
<https://youtu.be/iRQPfISsG9k>
- Įvadas į blokų grandinės saugumą (EN)
<https://youtu.be/dl8HI91siM8>
- Didžiųjų duomenų apsaugos iššūkiai (EN)
<https://youtu.be/3xlulcPzMVs>
- Kokios yra dabartinės grėsmės duomenų saugumui? (EN)
<https://youtu.be/WugGZaT2oHE>
- Top 7: nacionalinių valstybių remiami įsilaužėliai (EN)
https://youtu.be/S_IPgHbondk

Dèkojame!

